

Arbejdsløshedstal juni 2009

Stigende arbejdsløshed koster Danmark dyrt

Arbejdsløsheden har nu passeret 100.000, som af mange økonomer regnes for ledighedens strukturelle niveau. AE frygter, at den strukturelle ledighed vil stige de kommende år til stor skade for den finanspolitiske holdbarhed. Dagens tal bekræfter vores frygt for, at ledigheden stiger til godt 170.000 ved udgangen af 2011, og at vendingen på arbejdsmarkedet tidligst indtræffer i 2012. I det lys er der brug for en økonomisk vækstpakke, der kan skabe nye arbejdspladser og tage toppen af de voldsomme stigninger i ledigheden.

af Arbejdsmarkedsøkonom **Erik Bjørsted**

30. juli 2009

Analysens hovedkonklusioner

- Arbejdsløsheden er steget med 7.400 fuldtidspersoner og har nu passeret det strukturelle ledighedsniveau på 100.000 arbejdsløse.
- Ledigheden kommer til at stige til mere end 170.000 fuldtidsledige ved udgangen af 2011, og en vending på arbejdsmarkedet kommer tidligst til at ske i 2012.
- Aktiveringsgraden er atter faldet, hvilket er stærkt bekymrende.
- Krisen kan komme til at koste dyrt på sigt. Begynder den strukturelle ledighed at stige, samtidig med at arbejdsstyrken falder markant i de kommende år, kommer det til at koste på den finanspolitiske holdbarhed. Ikke mindst derfor er der brug for et finanspolitisk indgreb nu.

Kontakt

Arbejdsmarkedsøkonom
Erik Bjørsted
Tlf. 33 55 77 15
Mobil 27 68 79 50
eb@ae.dk

Presseansvarlig
Janus Breck
Tlf. 33 55 77 25
Mobil 40 61 34 38
jb@ae.dk

Markant ledighedsstigning presser arbejdsløsheden over 100.000

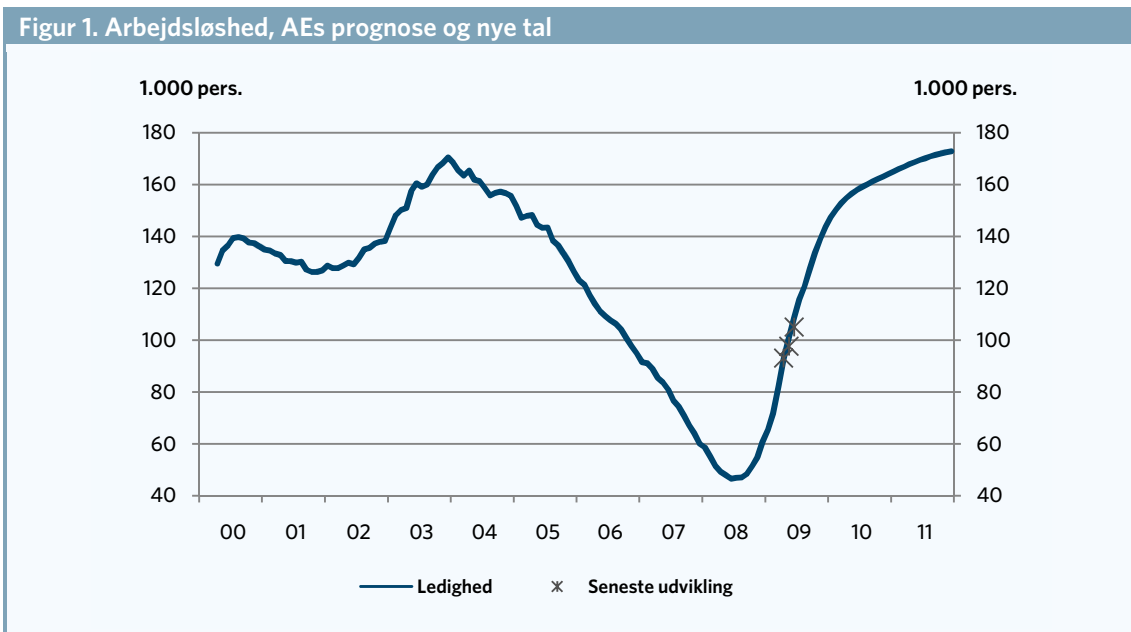
Arbejdsløshedsstigningen har igen taget til i styrke. Fra maj til juni er den sæsonkorrigerede arbejdsløshed steget med 7.400 fuldtidspersoner (sæsonkorrigeret). Arbejdsløsheden er dermed 105.000, hvilket svarer til en ledighedsprocent på 3,8 pct. af arbejdsstyrken.

Siden juni 2008, hvor ledigheden bundede med 46.500 fuldtidspersoner, er ledigheden steget med næsten 60.000 fuldtidspersoner, svarende til mere end en fordobling af arbejdsløsheden. Alene den seneste måned er der kommet 7.000 flere dagpengemodtagere, mens der er blevet 300 flere kontanthjælpsmodtagere.

Figur 1 viser udviklingen i arbejdsløsheden sammenholdt med AEs seneste prognose fra juni 2009. Som det fremgår, er stigningen næsten som forventet i AEs prognose fra juni 2009.

Antallet af aktiverede dagpengemodtagere er i juni øget med ca. 1.000 personer sammenlignet med maj måned i år. Den øgede aktivering betyder, at arbejdsløsheden korrigeret for aktiveringen er steget med 8.000 personer.

Til trods for stigningen den seneste måned er aktiveringsgraden faktisk faldet lidt den seneste måned og ligger på et meget lavt niveau. I juni 2008 var aktiveringsgraden 28,2 pct. mod 16,4 pct. i dag. Det er stærkt bekymrende, fordi den aktive arbejdsmarkedspolitik spiller en afgørende rolle i at bevare arbejdsløses tilknytning til arbejdsmarkedet.

Kilde: AEs økonomiske prognose, juni 2009.

Samtidig er der desværre ikke udsigt til en vending på arbejdsmarkedet i de kommende år – heller ikke hvis ledighedsstigningen skulle falde igen. De historiske erfaringer viser, at ledighedsstigningerne kan tage til og af igen, hvilket man så både under 2. Oliekrise og i kølvandet på kartoffelkuren.

Det skyldes, at væksten normalt skal op på 1½-2 pct., før beskæftigelsen ikke falder og ledigheden ikke stiger. Med de vækstudsigter, der tegner sig for 2009 med et fald i BNP på mellem 3 og 3½ pct., er der langt op til en sådan vækst. AE forventer derfor tidligst, at arbejdsmarkedet vender i 2012.

Højere strukturel ledighed er en dyr affære

Den strukturelle ledighed, som er den arbejdsløshed, som er forenelig med at lønstigningstakterne ikke accelererer, er af bl.a. De Økonomiske Vismænd anslået til at ligge omkring 100.000. Dermed er det strukturelle ledighedsniveau med dagens tal passeret.

Der er en betydelig fare for, at den strukturelle ledighed stiger de kommende år. Det skyldes risikoen for, at arbejdsløse kan blive hængende i langtidsledighed. Efterhånden, som man går ledig, mister man kompetencer, og det bliver dermed sværere at vende tilbage igen.

Hvis den strukturelle ledighed stiger med 20.000 personer koster det alt andet lige 5-6 mia. kr. i finanspolitisk holdbarhed om året. Det kan altså have store negative finanspolitiske konsekvenser, hvis den strukturelle ledighed får lov til at stige.

En anden bekymring er, at ældre begynder at trække sig tilbage på efterløn, fordi risikoen herfor øges betydeligt under en lavkonjunktur, og at svage grupper, som det de senere år er lykkedes at få ind på arbejdsmarkedet, risikerer igen at miste fodfæstet. AE forventer i sin prognose, at intet mindre end 50.000 personer forlader arbejdsmarkedet frem mod 2011. Også det har store finanspolitiske konsekvenser.

Arbejdsmarkedskommissionen blev oprindeligt bedt om at skaffe 50.000 på arbejdsmarkedet for at lukke et hul i regeringens 2015-plan på 14 mia. kr. om året. Disse grupper er ikke lette at få tilbage i arbejdsstyrken. De ældre kommer i sagens natur ikke tilbage, når de først har trukket sig tilbage på efterløn, og de svage grupper får efter alt og dømme ligeledes svært ved at vende tilbage.

Vækstpakke kan tage toppen af arbejdsmarkedskrisen

De økonomiske vismænd har forslået, at man iværksætter en vækstpakke med offentlige investeringer på 15 mia. kr. i både 2010 og 2011. Offentlige bygge- og anlægsinvesteringer i den størrelsesorden vil redde i omegnen af 20.000 stillinger, som vil gavne bredt i økonomien. 48 pct. af stillingerne vil ligge i bygge- og anlægssektoren men hele 44 pct. vil ligge i servicesektoren. Resten (8 pct.) af stillingerne vil ligge i industrien.

Hvis man på EU-plan kan blive enige om koordineret vækstpakke, er effekterne næsten dobbelt så store. Samtidig vil industrien og servicesektoren have meget stor gavn af en koordineret europæisk vækstpakke, fordi en sådan vækstpakke vil øge sammenhandelen imellem de europæiske lande væsentligt.

AE deler vismændenes opfattelse af, at det er nødvendigt med et så omfattende politisk-økonomisk indgreb, men ser ingen grund til at vente til 2010 – slet ikke nu, hvor vi har passeret det strukturelle ledighedsniveau, og risikoen for galoperende lønninger er væk.

Endelig skal indsatsen omkring voksen- og efteruddannelse intensiveres, og unge uden uddannelse skal tilbage på skolebænken. Det vil kunne hæve produktiviteten på sigt og sikre, at arbejdsstyrken er rustet til de opgaver, der venter på den anden side af krisen.